

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskolája

A Magyarországi devizahitelezés kialakulását elősegítő pénzügyi és jogi tényezők és a devizaválság megoldásának jogi, gazdasági eszközei

PhD értekezés tézisei

Témavezető:
Dr. Szilovics Csaba
egyetemi tanár

Készítette:
Bányai Dávid

Pécs, 2022.

Tartalom

A témaválasztás indoka.....	3
A kutatási feladat rövid összefoglalója.....	4
A kutatás módszere	8
Kutatás eredményei és hasznosítási lehetőségei.....	9
Publikációs jegyzék.....	10

A témaválasztás indoka

2008. szeptember 15-én a Lehman Brothers Holdings Inc. pénzügyi intézmény csődvédelmet kért, mert fizetéseképtelenné vált. Az Amerikai Egyesült Államok egyik legpatinásabb pénzügyi intézménye 1850-es alapítása után 158 évvel megszűnt működni. Az Amerikai Egyesült Államokban kialakult ingatlanválság rövid időn belül kiterjedt pénzügyi válság formájában végigsöpört az egész világon és rendkívül nehéz helyzetbe hozta a gazdasági élet szereplőit.

Különböző országokban különböző hatásokat okozott a pénzügyi válság, de Magyarországot különösen hátrányosan érintette. A 2000-es évek második felétől Magyarországon kiterjedt devizahitelezés alakult ki, amely főként svájci frank alapú hitelek formájában jelent meg.

2008-ban az MNB feltételezése szerint a magyar bankrendszer stabil alapokon állt, és a pénzügyi válság hatásai csak kisebb mértékben jelentkeznek majd hazánkban. A kor jellegzetes szövege szerint hazánkat csak a „tornádó oldalszele” fogja elérni, és kisebb következményekkel átvészeltethetjük a válságot. Ez a feltételezés súlyos tévedésnek minősült, és rövid időn belül kiderült, hogy hazánkban a pénzügyi válság devizahitelezési válság formájában jelenik meg és a térség országai közül Magyarországot érinti a legjelentősebben.

A svájci frankban meghatározott hitelek törlesztőrészlete a forint árfolyamesése miatt hirtelen megnőtt, továbbá a válság miatt újból megnövekedő munkanélküliség miatt családok ezrei váltak egyik pillanatról a másikra fizetéseképtelen adóssá. A lakosság jelentős részét érintő devizaválság össztársadalmi problémát okozott, amelynek megoldására a kormánynak kellett megfelelő intézkedéseket hozni.

Több mint tíz évvel a 2008-as pénzügyi válság kitörése után kellő távolságból és ismerettel tudjuk vizsgálni, hogy mi vezetett oda, hogy Magyarország sokkal jobban kitett volt a pénzügyi válságnak, mint a környező országok. Több mint tíz éves időtávlatból a konjunktúra idejében pedig azt is vizsgálhatjuk, hogy miként sikerült a devizaválságon úrrá lenni, és hogy sikerült-e tényleges megoldást találni a fizetéseképtelen adósok helyzetének megoldására.

E tárgykörben szükséges volt a nemzetközi gyakorlatot is vizsgálni, annak megállapítása érdekében, hogy más szomszédos államokat – akiknek hasonló volt a történelmi, gazdasági fejlődésük, mint hazánknak – miért nem érintette olyan súlyosan a devizaválság mint hazánkat. A külföldi tapasztalatokat megvizsgálva indokolt levonni a szükséges következményeket, hogy a jövőben válságállóbbá tudjuk tenni a hazai gazdaságot.

A témaválasztás indokoltságát és aktualitását a legújabbkori események, úgymint a magas infláció, a forint leértékelődése és a magas államháztartási hiány igazolják. A korábbi pénzügyi válság okai közül több az elmúlt időszakban ismét felmerült és jogos kérdés, hogy felkészültebbek vagyunk-e a válság kezelésére, mint tíz évvel korábban.

A kutatási feladat rövid összefoglalója

A kutatás során arra kerestük a választ, hogy a válságot megelőzően melyek voltak azok a pénzügyi, gazdasági és jogi körülmények és intézkedések, amelyek lehetővé tették, hogy Magyarország sokkal jobban kitett állam legyen a pénzügyi válságnak, mint a többi Kelet-Közép-Európai állam.

A devizaválság a gazdasági élet minden szereplőjére hátrányos következményekkel járt, de jelen dolgozat terjedelmére tekintettel csak a lakossági devizahitelezéssel foglalkozunk részletesen a gazdálkodók és az állami, önkormányzati szereplők helyzetét jelen tanulmányban nem vizsgáljuk, ugyanakkor indokoltnak tartjuk, hogy a későbbiekben ezen területeket ért hátrányos következményeket is feldolgozzuk.

A lakossági devizahitelezést azért tekintjük kiemelt területnek, mert Magyarországon a lakosság jelentős része saját tulajdonú ingatlanban lakik, ami gyakran a családok legjelentősebb vagyontárgya. Ezen vagyontárgy és a lakhatás megnyugtató biztosítása érdekében vették fel az emberek az olcsónak tűnő, de a nagyobb kockázatot elfedő devizahiteleket. Az adósok fizetése képtelensége során az egyik legfontosabb létkérdésük, a lakhatásuk került veszélybe. A devizaválság megoldása évekbe telt, és máig ható következmények égtek bele nem csak a devizaadósok tudatába.

A devizahitel vagy devizakölcsön ügylet általában a magánszemély/magánszemélyek és a pénzintézetek közötti jogi ügyletek voltak. A szabályozott jogi ügylet teljesítése során felmerülő problémák szintén szabályozott jogi ügyleti megoldásokat, jogi eljárásokat kívántak.

A devizaválság kitörését követően a fizetése képtelen adósok részben egyénileg, részben pertársaságot alakítva bíróságon támadták meg a pénzintézettel kötött kölcsönszerződésüket annak érvénytelenségére hivatkozással. Az érvénytelenségnek több okát is felsorolták, ilyenek voltak a szerződés jogszabályba és jóerkölcsbe ütközése, a szerződés uzsorás jellege, szerződés lehetetlenülése, a szerződés tisztességtelensége, a szerződés színlelt jelleg emiatt.

A tömegesen indított eljárásokban a bíróságok az egységes ítélkezés kialakítása érdekében felfüggesztették az eljárásokat és a Kúriához fordultak útmutatásért. A Kúria a devizahitelezés megítélése tárgyában több jogegységi döntést is hozott, de a két legjelentősebb jogegységi döntés a 6/2013 PJE és a 2/2014 PJE volt, amelyek általános iránymutatásokat adtak az eljáró bíróságok részére. A döntéseket minden oldalról támadták és mindenki a szerint interpretálta, ami az érdekében állt. A politikai támadások jellemző felkiáltása az volt, hogy a Kúria a bankok oldalára állt. A bankok pedig azért támadták, mert álláspontjuk szerint a Kúria túlterjeszkedett a hatáskörén és visszamenőlegesen alkotott szabályokat, illetve olyat kért számon a bankoktól, aminek korábban nem volt gyakorlata.

A kutatás téziseit három kérdésben foglaltuk össze:

1. Elkerülhető lett volna-e hazánkban a lakossági szektorban a devizaválság kialakulása.

Ennek a kérdésnek a megválaszolásához két területet kell vizsgálni. Egyrészt a jogszabályi környezetet, tehát, hogy jogilag lehetőség lett volna-e tiltani a devizahitelezést, vagy indokolt lett volna-e a korlátozó intézkedések bevezetése. Másrészt, hogy gazdaságilag indokolt volt-e a pénzügyi forrásokat devizában felvenni.

Az első kérdésre a válasz legalább is a teljes tiltással kapcsolatban az a nem. Egyrészt az Európai Unió tagjaként a tőke szabad áramlása mint alapszabadság nem korlátozható egyik tagállam által sem. Nem is volt indokolt, hogy a külföldi pénznemben meghatározott kölcsönöket teljes egészében tiltsák. Itt kell megjegyezni, hogy alapvetően a devizahitel mint pénzügyi ügylet nem volt teljesen elhibázott pénzügyi konstrukció. Kifejezetten előnyös is lehetett bizonyos hitelfelvevőknek.

A másik kérdés a gazdasági racionalitás. A 2002-től kezdődően a lakástámogatási rendszert a kormányzat jelentősen átalakította, és idővel a korábbi rendszert teljesen megszüntette. A magyar jegybanki alapkamat, ami a forint kereskedelmi kamatokat is befolyásolja 2003-ban 12-13% volt, így a forintalapú hitelek kamatai 14-15%-on álltak. Lakástámogatási rendszer hiányában a hitelfelvevőknek a teljes kamatterhet viselniük kellett. Ehhez képest a svájci frank alapú hitelek kamatai jellemzően a 3-4%-ot sem érték el. Ilyen pénzügyi környezetben nem nehéz kitalálni, hogy a lakosság az olcsóbbnak tűnő svájci frank alapú hitelek felé fordult. Ugyanakkor a pénzügyi ismeretek hiánya és a nem megfelelő tájékoztatás miatt a lakossági hitelfelvevők nem ismerték fel a devizahitelben rejlő kockázatokat. Ezt tetézte, hogy a pénzintézetek is érdekeltek voltak a minél nagyobb devizakihelyezésben ezért könnyítettek a devizaalapú hitelek felvételének követelményein. Így eljutottunk oda, hogy olyan hitelfelvevők is devizahitelhez juthattak, akik forintalapon hitelképtelenek voltak. Ezt a gyakorlatot a felügyeleti szervek sem fékeztek meg, és az MNB sem tett a lakosság számára is észlelhető figyelemfelhívásokat, amelyekkel a devizahitel kockázatairól tájékoztattak volna.

A fent írtak alapján a devizahitelezés elterjedését jogi eszközökkel csak korlátozni lehetett volna (pl. magasabb fedezeti szint megkövetelése, jövedelemarányos törlesztőrészlet, stb.) a teljes tiltásra nem volt mód. (Ezt igazolja az is, hogy a teljes tiltást előíró rendelkezéseket az Európai Unió intézkedése miatt vissza kellett vonni. Később

adminisztratív eszközökkel szinte teljesen ellehetetlenítették a lakossági devizahitelezést.)

A gazdasági kérdés összetettebb választ kíván. A magyar gazdaságpolitika és a lakástámogatási rendszer a kormányváltásokkal gyökeresen új irányt vett, így nehéz volt konstans fejlődéssel számolni, és előrejelzéseket készíteni. A gazdaságpolitikában tetten érhető következtelenség és a rendkívül magas államháztartási hiány miatt csekély mozgástere volt a kormánynak a válság kitörése után.

Nem róható a lakosság terhére, hogy viszonylag stabilnak tűnő árfolyam ismeretében, kellő tájékoztatás és pénzügyi ismeret hiányában az olcsóbb hitelterméket választották.

A kutatás során feltárt körülményekre hivatkozva kijelenthető, hogy a devizaválság kialakulását megakadályozni az adott jogszabályi és gazdasági környezetben nem lehetett volna, de annak mértékét jelentősen lehetett volna csökkenteni, ha felügyeleti szervek ellátják a feladatukat, és a Jegybank a lakosság számára is érzékelhető, hiteles tájékoztatásokat adott volna a devizahitelek kockázatáról.

2. Van-e egyértelmű felelőse a devizaválság kialakulásának?

A devizaválsággal összefüggésben a leggyakrabban felmerülő kérdés, hogy volt-e egyértelmű felelőse a válság kialakulásának. A válságok kialakulásának jellemzője, hogy soha nem egy körülmény vezet a jelentős válságok kialakulásához, hanem mindig több előnytelen körülmény egyidejű közrejátszásáról beszélhetünk.

A hazai devizaválság kialakulásában a jogalkotó, az MNB, a PSZÁF, a bankok és a hitelfelvevők is felelősek. Ezek közül a szereplők közül nem mindenkinek egyenlő mértékű a felelőssége.

A bankok felelőtlen hitelezést folytattak, és végső soron önmaguk működését is veszélyeztető módon szinte hitelképtelen adósoknak is nyújtottak hitelt.

A hitelfelvevők pénzügyi kultúrájának hiánya és a nem megfelelő kockázatokról szóló tájékoztatás miatt túlzott kockázatokat vállaltak a pénzügyi teljesítőképességükhöz mérten. Nem tudták reálisan felmérni pénzügyi teljesítőképességüket és könnyelműen bíztak a megtörhetetlen konjunktúrában.

A jogalkotó adós maradt a devizakölcsönök alapvető szabályainak a meghatározásában. Majd tíz évig működött úgy a devizahitelezés Magyarországon, hogy alapvető fogalmak (pl. mi minősül devizakölcsönnek, devizahitelnek, stb.) nem voltak meghatározva. A válság kitörése után a jogalkalmazónak kellett a hiátust pótolnia.

A PSZÁF mint a pénzügyi felügyeletet ellátó szerv működésében lelhetjük fel a legnagyobb hiányosságokat. A nem megfelelő ellenőrzési tevékenysége miatt a bankok teljesen felelőtlen hitelezést vihettek. A pénzintézetek forintban hitelképtelen személyeknek nyújtottak devizahiteleket, ezzel saját prudens működésüket is kockáztatták. A PSZÁF semmilyen intézkedést nem tett, semmilyen jogalkotási javaslatot nem terjesztett elő, hogy a felelőtlen hitelezést megfékezze. A kutatás során kiderült, hogy csupán azzal jelentősen csökkenthetők volna a devizaválság lakosságot ért hatásait, ha a PSZÁF felelősségteljesen látta volna el feladatát, mivel a legnehezebb helyzetbe azok az adósok kerültek, akik forintban hitelképtelenek voltak. Azok, akik nem voltak hitelképtelenek és csak pénzügyi megfontolásból vettek fel devizahitelt, azok viszonylag gyorsan tudtak szabadulni a devizahiteleiktől vagy kiváltották azokat, így nem kerültek fizetéképtelen helyzetbe. A devizahitelektől való gyors szabadulás, vagy átváltás azért volt létfontosságú, mert a forint árfolyama folyamatosan gyengült, így az idő előrehaladtával a hitelteher folyamatosan nőtt.

A MNB felelőssége pedig abban állt, hogy bár az éves jelentéseiben 2004-től jelezte a devizahitel mérték növekedésének esetleges kockázatait, de a lakosság számára észlelhető módon jelzéseket nem tett, a lakosságtól pedig nem várhatjuk el, hogy az MNB éves jelentéséből tájékozódjon.

A fentiek alapján egyértelmű felelőse nincs a devizaválság kialakulásának, de a legnagyobb felelősséget véleményünk szerint a felügyeleti szerv viseli.

3. A jelenlegi szabályozók mentén kizárt, hogy ismét kialakulhasson a devizaválság, vagy egyéb hasonló válság hazánkban?

A dolgozat harmadik tézise a jövőre vonatkozó megállapításokat vizsgálja. A jogalkotó a devizaválság rendezése során pótolta azokat a hiányosságokat, amelyek a devizakölcsönök alapvető szabályainak hiányában voltak felismerhetők. Részletes szabályokat dolgoztak ki a pénzintézetek részére is, amelyek követik az Európai Unió

makroprudenciális intézkedéseket. Szigorították a hitelfedezet mértékét, és rögzítették azt is, hogy milyen jövedelemszinthez milyen mértékű hiteltörlesztés vállalható (jövedelemarányos törlesztési mutató JTM, payment to income, PTI). Ezzel szabályozási szinten megtették azokat az intézkedéseket, amelyeket korábban minden szakértő hiányolt.

Ugyanakkor a lakosság pénzügyi tudatosságának a növelése kérdésében továbbra is nagy hiányosságokkal kell számolnunk. Sajnálatos módon az empirikus kutatások igazolják, hogy a felsőoktatásban tanuló hallgatók - akikről feltételezhetjük, hogy a legképzettebbek - közül a többség máig nincs tisztában alapvető pénzügyi fogalmakkal, pénzügyi mechanizmusokkal. E tárgykörben indokolt lenne mind a közoktatás, mind a felsőoktatás során alapvető pénzügyi ismeretek oktatására nagyobb hangsúlyt fektetni, és erre forrásokat is biztosítani.

A kutatás adataiból megállapíthatjuk, hogy a korábbi devizaválsághoz hasonló válság kialakulásnak lakossági területen nincs realitása, de jelenleg sem a háztartások, sem gazdálkodók nem elég válságállóak. Nincs jelentős tartalékuk, nincs alternatív bevételi forrásuk, nincs tervük egy esetleges válság kezelésére. Ez látható volt a SARS Cov-2 világjárvány miatt fizetéseképtelené váló és megszűnő vállalkozások esetében. A lakosság szintjén a hitelmoratórium miatt még nem látjuk, hogy milyen hatásokkal járt a világjárvány.

A válságállóságra való felkészülés annál is inkább indokolt, mind a kormányzat, mind pedig a lakosság szintjén, mert tudományos előrejelzések szerint a jövőben több olyan típusú válságra is fel kell készülnünk, amire az elmúlt ötven évben nem kellett (pl. járvány, ellátási láncok zavarai, háború, stb.)

A kutatás módszere

A kutatás elsősorban retrospektív módszerrel a múlt vizsgálatával próbál megoldásokat, javaslatokat megfogalmazni a jövő számára.

Tekintettel arra, hogy a devizahitelezés elsősorban jogi ügylet volt, és a hiteladósok is a bíróságon támadták meg a szerződéseiket a vizsgálat módszere is a bírósági döntések, és a bírósági döntések magyarázatainak a vizsgálatára irányult.

A szakirodalom részletesen foglalkozott a bírósági döntésekkel és abból kiindulva a döntések elvi alapjai is feltárták. Jelen dolgozat elkészítésekor egyenlő mértékben próbáltunk a jogi és

közgazdasági forrásokra is támaszkodni. A jogi érveléseket és szakmai vitákat a jogtudomány képviselőinek az írásaiból tártuk fel, azokat vizsgáltuk. Tekintettel arra, hogy a Kúria jogegységi döntésének elvi alapjait a neves polgárjogász Szladits Károly és Bátor Viktor tézisei alapján dolgozta ki, ezért részben jogdogmatikai vizsgálódást is végeztünk a kutatás során. Mindkét szerző jelentős mértékben támaszkodott az egyik elismerten legjelentősebb hazai polgárjogász Grosschmid Béni munkáira, így mi is vizsgáltuk a Bátor Viktor által hivatkozott téziseket.

A közgazdasági megállapításokat főként az MNB szakmai anyagaiból, statisztikai anyagokból és közgazdászok szakmai tanulmányaiból vontuk le. A tíz év távlatából már vizsgálható, hogy az egyes intézkedések milyen mértékben realizálódtak az eredeti elképzeléshez mérten. A legújabb otthonteremtési támogatásokat (CSOK) vizsgálva próbáltuk meg megállapítani, hogy az otthonteremtési támogatások milyen hatást gyakorolnak a központi költségvetésre, az lakásépítés és felújítás milyen mértékű bevételt eredményez a költségvetés számára. Jól látható, hogy hazai gazdaság állapotát a lakásépítések száma jellemzően demonstrálja, és a lakásépítések elmaradásából is hasznos következményeket vonhatunk le. Ennek a vizsgálatnak a következménye volt a lakásokat érintő ÁFA mérték csökkentés, és az ebből eredő keresletnövekedés.

Az is jellemző mutató, hogy a CSOK követelmények miatt a kivitelezők átalakították a korábbi lakástípusaikat oly módon, hogy azok alkalmasak legyen a kedvezmények igénybevételére. Ez is egyértelműen jelzi, hogy a lakáshoz jutás támogatása nem csupán az egyén, hanem az egész költségvetés szempontjából kell vizsgálni a kormányzatnak, és ez alapján kell a támogatás mértékéről és módjáról dönteni. Sajnálatos módon a hazai lakásállomány minősége jelentősen elmarad az európai átlaghoz képest, ezért ezen a területen még jelentős beavatkozásokra van szükség az állam oldaláról, mert látható, hogy a lakosság jövedelemszintje nem teszi lehetővé nagyobb beruházások, felújítások végrehajtását.

A külföldi példák és jó gyakorlatok vizsgálatát külföldi szerzők angol nyelvű tanulmányaiból és a külföldi államok pénzügyminisztériumainak angol nyelvű tájékoztatóiból dolgoztuk fel. A külföldi gyakorlatra vonatkozó hiteles adatok beszerzése során az Európai Unió éves statisztikai jelentéseire támaszkodtunk.

Kutatás eredményei és hasznosítási lehetőségei

A kutatás eredményeit a retrospektív kutatási módszer elveinek figyelembevételével kell rögzíteni. A múlt vizsgálatával próbálunk a jövőre vonatkozó szabályokat, elkerülendő körülményeket azonosítani.

A kutatás során feltártuk, hogy melyek voltak azon a kulcstényezők, amelyek a hazai devizaválság kialakulásában közre játszottak.

A válság kialakulásában elsősorban az játszott szerepet, hogy gazdaságilag érdemes volt külföldi pénznemben eladósodni továbbá, hogy felelőtlen hitelezést folytattak a bankok, és amikor a forint árfolyama romlott, akkor a teljesítőképességük határán álló adósok képtelenek voltak tovább fizetni. Ezt a körülményt egyrészt azzal lehet enyhíteni, hogy felelős hitelezést követelünk meg a bankoktól, másrészt az euró bevezetésének dátumát meghatározva, ahhoz tartva magunkat az előre rögzített lépéseket tesszük meg. Ezzel mindenki kellő biztonsággal kalkulálhat és hozhatja meg a hosszútávú pénzügyi döntéseit. A hazai nyitott gazdaság válságoknak való kitettségét csak az eurozónához való csatlakozással lehet csökkenteni. Az eurozóna előszobájának tekinthető ERM2 rendszerben azonban a jelenleginél sokkal szigorúbb költségvetési kritériumoknak való megfelelés kell. Ez abból a célból is hasznos lenne, hogy politikai váltógazdaság minden tagjának részben kötött lenne az útja, és nem lenne mód teljesen eltérő gazdaságpolitika vitelére. Ez hosszútávon mindenképpen előnyös lenne a felzárkózás szempontjából is, ahogy ezt láthattuk Szlovákia és Csehország (bár még nem tagja az eurozónának) esetében is.

Azt is rögzíthetjük, hogy a lakosság pénzügyi tudatosságának növelése közös cél kell, hogy legyen, és ennek érdekében minden oktatási szinten az életkornak megfelelő módon szükség lenne edukációra. Nem várhatjuk azt, hogy azonnal mindenki képzett pénzügyi szakember legyen, de minél később kezdjük a képzést annál később várhatjuk a pozitív eredményeket. A pénzügyi tudatosságnak az is a része, hogy elsősorban mindenki saját magáért felelős, és törekednie kell arra, hogy pénzügyi területen se hozzon rossz döntéseket, mert azért Ő lesz a felelős. Az állami beavatkozásoknak a pénzügyekbe csak rendkívül ritkán és indokolt esetben van létjogosultsága, ez a pénzügyi stabilitás és kiszámíthatóság egyik alappillére. Igazolható módon a pénzügyi kiszámíthatatlanság versenyhátrányt jelent az országok versenyében, és gátolja a fejlődést.

A dolgozat eredményeinek elsődleges célja, hogy felelősségteljes módon vegyünk részt a pénzügyekben, és bár nem részletekbe menően, de az alapvető pénzügyi mechanizmusokkal mindenkinek tisztában kell lennie, és ezért a mindenkori kormányzatnak is tennie kell.

Publikációs jegyzék

1. Bányai Dávid: Devizahitelezés tapasztalatai Magyarországon, Doktori Műhelytanulmányok, Széchenyi István Egyetem, Gondolat Kiadó, Budapest, 2019.
2. Bányai Dávid: Jog, erkölcs, kultúra (hiánya) a Magyarországi devizahitelezésben, Jog-Erkölcs-Kultúra, Értékdilemmák és identitások a jogrendszerben, Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák X. Konferenciakötet, Szeged, 2020.
3. Bányai Dávid: Ki a felelős a Magyarországi devizaválság kialakulásáért, PTE ÁJK Doktori Iskola, A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai, Konferenciakötet I-II., 2021.

4. Bányai Dávid: Devizahitelezés gyakorlati kérdései Magyarországon, JURA. 25. évf. 2019.
5. Bányai Dávid: Devizahitelezés veszélyei a jelenlegi szabályozás tükrében, Gazdaság és Pénzügyek a 21. században II. Konferenciakötet, Pécs, 2021.
6. Bányai Dávid: The practical issues of foreign currency lending, Interdiszciplináris Doktorandusz Konferencia, Konferenciakötet, Pécs, 2021.
7. Bányai Dávid: Foreign currency lending in Hungary, Miskolci Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Jogász Doktoranduszok Országos Konferenciája, Konferenciakötet, (2022. megjelenés alatt)